

Dewch i  
siarad RhCT  
Let's talk  
RCT

# STRATEGAETH YMGYSYLLTU A CHYFRANOGIAD DRAFFT



RHONDDA CYNON TAF


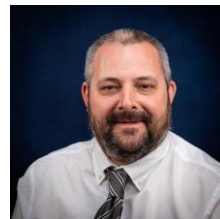
## RHAGAIR

Rydyn ni'n gwerthfawrogi'r cyfraniad y gall pobl leol ei wneud i ddatblygu a gwerthuso gwasanaethau'r Cyngor a fydd yn gweithio'n dda i bob un ohonon ni. Mae ein Strategaeth Cyfranogiad Cyhoeddus a'r cynllun gweithredu sy'n cyd-fynd â hi yn nodi sut y byddwn ni'n siarad â phawb sy'n byw yn Rhondda Cynon Taf, ac yn gwrandao arnyn nhw. Mae hyn yn golygu ymgysylltu ac ymgynghori am y ffordd rydyn ni'n gwneud pethau, hybu ymwybyddiaeth o sut y gall pobl ddod yn aelod o'r Cyngor a gwneud yn siŵr bod cyfle gan bobl leol i roi eu barn yn hawdd i ni am benderfyniad cyn ac ar ôl iddo gael ei wneud.

Mae'r Strategaeth Cyfranogiad Cyhoeddus Ddemocrataidd yma'n manylu ar sut mae'r Cyngor yn bwriadu hyrwyddo'r canlynol:

- Hyrwyddo ymwybyddiaeth o swyddogaethau'r prif gyngor ymhlith pobl leol;
- Hyrwyddo ymwybyddiaeth o sut i ddod yn aelod o'r Cyngor, a beth mae hynny'n ei olygu, ymhlith pobl leol;
- Sicrhau bod modd i bobl leol ddod o hyd i wybodaeth am benderfyniadau sydd wedi'u gwneud, neu sydd i'w gwneud, gan y prif gyngor;
- Hyrwyddo prosesau a'u rhoi ar waith er mwyn i bobl leol gyflwyno sylwadau i'r prif gyngor am benderfyniad cyn ac ar ôl iddo gael ei wneud;
- Trefniadau sydd wedi'u rhoi ar waith, at ddibenion dyletswydd y Cyngor, i dynnu sylw'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu at farn y cyhoedd
- Hyrwyddo ymwybyddiaeth o fanteision defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â pobl leol ymhlith Aelodau o'r prif gyngor

Byddwn ni'n parhau i gymhwyso arfer gorau newydd, er enghraifft drwy ddatblygu llwyfannau ymgysylltu digidol a gweithio ar ymgysylltu â'n partneriaid ar y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Diben y Strategaeth Cyfranogiad Cyhoeddus hon yw ei gwneud hi'n haws i bawb yn Rhondda Cynon Taf gael llais yn ein proses gwneud penderfyniadau, yn unol â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Fel rhan o gyflawni'r gofynion statudol hyn rydym ni am adeiladu a chynnal perthnasau gyda'n cymunedau, ac rydym ni am sicrhau bod yr holl ymgysylltu'n effeithiol, effeithlon a chyson. Mae cyfnod anodd o'n blaenau, a ffocws allweddol yn ein hymagwedd fydd sicrhau'r ddealltwriaeth ehangaf o'r heriau hyn a'r penderfyniadau angenrheidiol gan y Cyngor, er mwyn gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael i ni.

				
<i>M Cyngorydd Andrew Morgan</i>	<i>M Cyngorydd Gareth Hughes</i>	<i>M Cyngorydd Julie Edwards</i>	<i>M Cyngorydd S Rees</i>	<i>M Cyngorydd A Fox</i>
Arweinydd a Chadeirydd y Cabinet	Llywydd y Cyngor	Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu	Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Datblygu	Cadeirydd y Pwyllgor Trwyddedu

# CRYNODEB

Mae'r Cyngor yn cynnwys 75 o Gynghorwyr etholedig sy'n cynrychioli Wardiau Etholiadol. Fel arfer bydd y Cyngor yn cyfarfod yn fisol ac mae ganddo restr o swyddogaethau sy'n cynnwys; gweithredu a newid y Cyfansoddiad, cymeradwyo a mabwysiadu'r Gyllideb a'r Fframwaith Polisi, penodi'r Arweinydd, pennu a chytuno ar Bwyllgorau a'u cylch gorchwyl. Mae hyd at 10 o aelodau o'r Cyngor yn ffurfio'r Cabinet (yr Adain Weithredol), gan gynnwys Arweinydd y Cyngor. Mae'r Cabinet yn gyfrifol am gyflawni holl swyddogaethau'r awdurdod lleol nad ydyn nhw'n gyfrifoldeb y Cyngor. Mae Aelodau o'r Cabinet yn gyfrifol am wneud penderfyniadau o fewn meysydd penodol. Portffolios rydyn ni'n galw'r rhain. Mae'r Pwyllgor Craffu'n gweithredu'n 'gyfaill beirniadol' i'r Cabinet a'r rheiny sy'n gwneud penderfyniadau er mwyn hyrwyddo gwasanaethau, polisiau a phenderfyniadau gwell. Gan weithio mewn ffordd debyg i bwyllgorau dethol seneddol, mae pwyllgorau craffu yn cynnwys cynghorwyr nad ydyn nhw'n rhan o'r cabinet. Y Pwyllgor Cynllunio, y Pwyllgorau Trwyddedu a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio sy'n gwneud penderfyniadau rheoleiddio'r Cyngor. Mae'r Pwyllgor Cynllunio yn penderfynu ar geisiadau cynllunio, y Pwyllgor Trwyddedu sy'n penderfynu ar drwyddedau i yrru cerbyd hacni neu gerbyd hurio preifat (taxis), trwyddedau adloniant cyhoeddus ar gyfer mangroedd/safleoedd ymhlith eraill, ac mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn adolygu ac yn craffu ar faterion ariannol y Cyngor. Mae'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn adolygu digonolrwydd y ddarpariaeth gan yr Awdurdod i gyflawni'r swyddogaeth gwasanaethau democrataidd. Mae Pwyllgor Safonau hefyd yn hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad a chefnogi Cynghorwyr i gydymffurfio â'r Cod Ymddygiad.

## BETH SYDD YN Y DDOGFEN YMA?

Adran 1 - Sut bydd y Cyngor yn cydymffurfio â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau Cymru 2021?

Adran 2 – Cyfeiriad at y dogfennau canlynol i gynorthwyo'r cyhoedd i gymryd rhan yng ngwaith y Cyngor

- Fframwaith Cynnwys ac Ymgysylltu'r Cyngor 2020-24
- Canllaw Cymryd Rhan yng Ngwaith y Cyngor i Drigolion
- Canllaw Cymryd Rhan yng Ngwaith Craffu i Breswylwyr
- Canllaw Cymryd Rhan yng Ngwaith y Cabinet i Drigolion
- Canllaw Cymryd Rhan mewn Pwyllgorau Rheoleiddiol i Drigolion

Adran 3 – Sut byddwn ni'n mesur llwyddiant?

**(DS.** Mae'r dogfennau i gyd sydd â dolen yn y ddogfen yma ar gael ar ffurf copi papur ar gais drwy gysylltu ag Uned Fusnes y Cyngor drwy'r o'r ffyrdd isod:

Llythyr: Uned Busnes y Cyngor, Y Pafiliynau, Parc Hen Lofa'r Cambrian, Cwm Clydach, CF40 2XX

Ffôn: 07385 401845

E-bost: [BusnesyCyngor@rctcbc.gov.uk](mailto:BusnesyCyngor@rctcbc.gov.uk)

## Adran 1

---

### Sut bydd y Cyngor yn cydymffurfio â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021?

---

Mae Adran 40 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn gosod dyletswydd ar bob Prif Gyngor i baratoi a chyhoeddi Strategaeth Cyfranogiad y Cyhoedd.

Bydd y Strategaeth yn ategu Strategaeth Ymgynghori ac Ymgysylltu'r Cyngor. Rhaid i'r Strategaeth hyrwyddo:

- A. Swyddogaethau'r Prif Gyngor.
- B. Sut i ddod yn Aelod (Cynghorydd) o'r Prif Gyngor, a beth mae aelodaeth (Bod yn Gynghorydd) yn ei olygu.
- C. Cyrchu gwybodaeth am benderfyniadau a wnaed, neu sydd i'w gwneud, gan y Prif Gyngor.
- D. Cyflwyno sylwadau i'r Prif Gyngor ynghylch penderfyniad cyn ac ar ôl iddo gael ei wneud.
- E. Trefniadau sydd wedi'u rhoi ar waith, at ddibenion dyletswydd y Cyngor yn adran 62 Mesur 2011, i dynnu sylw'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu at farn y cyhoedd
- F. Manteision o ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â phobl leol.

#### **Dyletswydd 1: Swyddogaethau'r Prif Gyngor – Hyrwyddo ymwybyddiaeth o'r swyddogaethau'n ymgymryd â nhw ar ran trigolion a busnesau lleol, ac ymwelwyr**

#### **Sut mae'r Cyngor yn Gweithredu?**

Mae pob un o'r 75 o gynghorwyr yn cyfarfod fel Cyngor Rhondda Cynon Taf. Mae holl gyfarfodydd y Cyngor yn agored i'r cyhoedd, ond yn achlysurol bydd y Cyngor yn penderfynu mynd i sesiwn breifat os yw mater cyfrinachol neu eithriedig i'w drafod, fel sy'n cael ei nodi ar agenda'r cyfarfod. Mae sesiynau preifat y Cyngor yn brin.

Yng nghyfarfodydd y Cyngor mae'r Cynghorwyr yn penderfynu ar bolisïau cyffredinol y Cyngor ac yn pennu'r gyllideb bob blwyddyn (Swyddogaethau Anweithredol yw enw arall ar gyfer hyn). Mae gan y Cyngor Gabinet sy'n gyfrifol yn ei dro am weithredu polisiau y cytunwyd arnyn nhw gan y Cyngor a gwneud penderfyniadau gweithredol ar faterion nad ydyn nhw'n gyfrifoldeb y Cyngor na'i Bwyllgorau (Swyddogaethau Gweithredol yw enw arall ar gyfer hyn).

## Sut mae'r Cyngor yn Gweithio?

Mae'r Cyngor yn cynnwys 75 o Gyngorwyr sy'n cynrychioli 46 Ward Etholiadol. Mae rhagor o wybodaeth ar gael [yma](#).

Fel arfer bydd y Cyngor yn cyfarfod yn fisol ac mae ganddo restr o swyddogaethau sy'n cynnwys; gweithredu a newid y Cyfansoddiad, cymeradwyo a mabwysiadu'r Gyllideb a'r Fframwaith Polisi, penodi Arweinydd y Cyngor, pennu a chytuno ar Bwyllgorau a'u cylch gorchwyl. Mae gan y Cyngor raglen waith hyblyg sy'n nodi'r busnes i'w drafod ym mhob Pwyllgor. [Dyma hi](#)

Mae nifer o Gyngorwyr (gall hyn gynnwys Aelodau Cabinet sy'n Rhannu Swyddi) yn ffurfio'r [Cabinet](#) (yr Adain Weithredol). Arweinydd y Cyngor yw Cadeirydd y Cabinet. Mae'r Cabinet yn gyfrifol am gyflawni holl swyddogaethau'r Awdurdod Lleol nad ydyn nhw'n gyfrifoldeb y Cyngor. Mae Aelodau o'r Cabinet yn gyfrifol am wneud penderfyniadau 'allweddol' mewn meysydd penodol. Portffolios y Cabinet rydyn ni'n galw'r rhain.

Mater i ddisgresiwn a phenderfyniad Arweinydd y Cyngor yw sut mae mynd ati i roi'r swyddogaethau yma ar waith. Yng Nghyfarfod Blynyddol y Cyngor, bydd yr Arweinydd yn cyflwyno dogfen i'w chynnwys yn y Cynllun Dirprwyo ac sy'n cynnwys yr wybodaeth ganlynol am swyddogaethau Gweithredol / y Cabinet ar gyfer y flwyddyn ddinesig i ddod:

- graddau unrhyw awdurdod sydd i ddirprwyo i Aelodau o'r Cabinet yn unigol, gan gynnwys manylion y cyfyngiad ar eu hawdurdod;
- cylch gorchwyl a chyfansoddiad pa bwyllgorau Cabinet bynnag ag y bydd yr Arweinydd yn eu pennu.

Gellir dod o hyd i gopi o Gynllun Dirprwyo'r Arweinydd [yma](#).

Caiff Uwch Swyddogion sy'n rhan o [Garfan yr Uwch Arweinwyr](#) wneud penderfyniadau ar ran y Cyngor. 'Penderfyniadau Dirprwyedig gan Swyddogion' ydy enw ar y rhain. Mae modd gweld cofnod o benderfyniadau dirprwyedig [yma](#). Mae'r Cynllun Dirprwyo hefyd yn nodi natur a graddau unrhyw ddirprwyo i Swyddogion, gyda manylion unrhyw gyfyngiad ar y dirprwyo hwnnw, a theitl y Swyddog sydd wedi cael yr awdurdod dirprwyo.

Mae Pwyllgorau Craffu yn gweithredu fel 'cyfaill beirniadol' i'r Cabinet ac i'r sawl sy'n gwneud penderfyniadau i hyrwyddo gwell gwasanaethau, polisiau, a phenderfyniadau. Mae'r Pwyllgorau Craffu yn cynnwys cyngorwyr nad ydyn nhw'n rhan o'r Cabinet. Mae hyn yn debyg i bwyllgorau dethol seneddol.

Mae'r Pwyllgor Cynllunio, Pwyllgorau Trwyddedu a Llywodraethu ac Archwilio yn gwneud penderfyniadau rheoleiddio'r Cyngor.

- i) Y Pwyllgor Cynllunio sy'n penderfynu ar geisiadau cynllunio.
- ii) Y Pwyllgor Trwyddedu Statudol sy'n pennu trwyddedau adloniant cyhoeddus ar gyfer mangreoedd/safleoedd ymhlith eraill.
- iii) Pwyllgor Trwyddedu Cyffredinol sy'n penderfynu ar drwyddedau i yrru cerbyd hacni neu gerbyd hurio preifat (taxis).
- iv) Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn adolygu ac yn craffu ar faterion ariannol y Cyngor.

Mae Pwyllgorau Llywodraethu'r Cyngor yn cyflawni swyddogaethau penodol yn yr Awdurdod Lleol i sicrhau y bod safonau uchel o ymddygiad yn cael eu cynnal.

- v) Mae'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn adolygu pa mor ddigonol yw'r ddarpariaeth gan yr Awdurdod i gyflawni'r swyddogaeth gwasanaethau democrataidd.
- vi) Mae'r Pwyllgor Safonau yn ceisio hybu safonau uchel o ymddygiad a chefnogi Cynghorwyr i gydymffurfio â'r Cod Ymddygiad.

## **Strwythur y Cyngor ar gyfer Dod i Benderfyniadau**

### **Cyngor**

Bydd pob un o'r 75 o Gynghorwyr yn cyfarfod yn fisol fel arfer ac yn gyfrifol am gytuno ar y gyllideb a'r fframwaith polisi corfforaethol . Mae dolen i Gynllun Corfforaethol y Cyngor ar gael [yma](#).

Y Cyngor sy'n pennu fframwaith rheolaeth wleidyddol yr awdurdod yn ogystal â phenodi Arweinydd y Cyngor a chadeiryddion pwyllgorau penodol, megis Cadeiryddion y pwyllgorau craffu. Mae'r Cyngor hefyd yn gyfrifol am benodi Prif Weithredwr a Chyfarwyddwyr.

### **Cabinet**

Mae'r Arweinydd wedi pennu Cabinet o 8 Cynghorydd â phleidlais gan gynnwys Arweinydd y Cyngor (mae hawl dewis uchafswm o 10). Mae hawl cynnal trefniant Rhannu Swydd ar gyfer Aelodau o'r Cabinet. Mae Arweinydd y Cyngor yn penodi'r Cabinet ac mae gan bob Aelod o'r Cabinet Bortffolio yn ôl thema/maes.

Mae'r Cabinet yn cynnig strategaeth y gyllideb i'r Cyngor ac mae'n gyfrifol am wneud penderfyniadau ar bolisiau'r Cyngor dan arweiniad gwleidyddol Arweinydd y Cyngor.

Mae'r Arweinydd yn cytuno ar ei gynllun dirprwyo ac yn rhoi awdurdod dirprwyedig ar gyfer penderfyniadau gweithredol i Aelodau o'r Cabinet ac Uwch Swyddogion, yn unol â pholisi a chyllideb y Cyngor.

## **Craffu**

Mae 4 Pwyllgor Craffu, gan gynnwys y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu sy'n cydgysylltu holl weithgarwch craffu. Mae Gweithgorau Craffu yn rhoi ystyriaeth fanwl i faterion penodol sy'n peri pryder.

Mae craffu yn dal y Cabinet (yr Adain Weithredol) i gyfrif, gan gynnwys cyfrifoldeb am graffu cyn gwneud penderfyniad a galw penderfyniadau i mewn. Yn y pen draw, swyddogaeth craffu yw monitro a herio effeithiolrwydd darparu gwasanaethau, polisiau a chyflawniad a gwelliant.

Ceir rhestr lawn o bwyllgorau craffu'r Cyngor a'u cylch gorchwyl priodol [yma](#).

## **Pwyllgorau eraill**

Mae modd gweld rhagor o wybodaeth am Bwyllgorau [yma](#).

**Dyletswydd 2 - Sut i ddod yn Aelod (Gynghorydd) o'r Prif Gyngor, a beth mae aelodaeth (Bod yn Gynghorydd) yn ei olygu. Rhannu gwybodaeth am sut i ddod yn Gynghorydd – neu Aelod Etholedig – a'r hyn mae'r swydd yn ei gynnwys**

## **Sut i ddod yn Gynghorydd**

Bydd yr Etholiadau Llywodraeth Leol nesaf ym mis Mai 2027. Mae'r adran hon yn rhoi gwybodaeth i chi ar sut i sefyll yn yr etholiad a'r hyn sydd i'w ddisgwyl gennych chi pe baech chi'n eich ethol yn Gynghorydd Rhondda Cynon Taf.

Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) wedi paratoi gwefan "Byddwch yn Gynghorydd. Sicrhewch mai chi yw'r newid". Mae'n ganllaw defnyddiol i ddarparu ymgeiswyr. Dyma gyfeiriad y wefan [www.byddwchynghorydd.cymru/](http://www.byddwchynghorydd.cymru/)

Mae gan Gyngor Rhondda Cynon Taf wefan ddefnyddiol "Dod yn Gynghorydd", sy'n cynnwys adran cwestiynau ac atebion defnyddiol a ffilm fideo o sylwadau gan Aelodau presennol a chyn-aelodau am eu profiadau o fod yn Gynghorydd. Mae modd gwyllo hon [yma](#)



## **Faint o amser mae'n ei gymryd i gyflawni rôl Cynghorydd?**

Os ydych chi'n gweithio ac yn bwriadu sefyll fel ymgeisydd efallai y byddwch chi am ofyn i'ch cyflogwr pa ddarpariaethau sydd ar waith i ganiatáu i chi roi sylw i Fusnes y Cyngor. A siarad yn gyffredinol, mae Cynghorwyr yn treulio'r hyn sy'n cyfateb i dri neu bedwar diwrnod yr wythnos ar fusnes y Cyngor. Yn amlwg, bydd rhai cynghorwyr yn treulio mwy o amser na hyn, a rhai yn llai.

## **Sefyll fel Ymgeisydd**

Rhaid i ymgeisydd ar gyfer etholiad lenwi set o bapurau enwebu y mae'n rhaid iddo'u llofnodi ym mhresenoldeb tyst y mae'n rhaid iddo yntau ardystio'r llofnod. Yna mae angen i chi ennill mwyafrif y pleidleisiau a fwriwyd yn y blwch pleidleisio (os bydd mwy o ymgeiswyr na'r seddi sydd ar gael). Mae gan rai wardiau etholiadol hyd at 3 Chynghorydd, felly byddai'r 3 uchaf yn cael eu hethol.

Bydd pecynnau enwebu ar gael yn gynnar yn 2027. Pe hoffech chi gofrestru eich diddordeb, anfonwch ebost i [gwasanaethauetholiadol@rctcbc.gov.uk](mailto:gwasanaethauetholiadol@rctcbc.gov.uk)

Mae rhagor o wybodaeth ddefnyddiol ar gael [yma](#)

Os ydych chi'n ystyried sefyll fel ymgeisydd dros b wleidyddol benodol, yna fe ddylech chi gysylltu â mudiad lleol y blaid honno yn y lle cyntaf. Os ydych chi'n bwriadu sefyll mewn etholiad fel ynghorydd annibynnol, cysylltwch â ni a byddwn ni'n falch o roi ragor o wybodaeth i chi.

Mae cynghorwyr yn derbyn cyflog sy'n cael ei bennu'n flynyddol gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW). Mae modd hefyd iddyn nhw hawlio costau teithio a chynhaliaeth (talu am brydau a llety 'y tu allan i'r sir' yn unig) wrth gyflawni dyletswyddau swyddogol. Gall cynghorwyr hefyd hawlio tuag at gostau gofal a chymorth personol iddyn nhw fynd ynglŷn â'u dyletswyddau cymeradwy.

Dyma ragor o wybodaeth am Gyflogau a lwfansau Cynghorwyr –  
<https://llyw.cymru/panel-cydnabyddiaeth-annibynnol-cymru>

## **Cymorth i Ymgeiswyr Anabl sy'n Ceisio Etholiad**

Mae Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo cyllid ar gyfer cynllun peilot i ariannu addasiadau rhesymol a chymorth i ymgeiswyr anabl sy'n rhoi eu henw gerbron ar gyfer etholiadau Llywodraeth Leol. Gellir gweld rhagor o wybodaeth yn <https://www.disabilitywales.org/projects/access-to-elected-office-fund-wales/?lang=cy>

## **Beth mae bod yn Gyngorydd yn ei olygu?**

Caiff pleidlais i ethol cynghorwyr ei chynnal bob 5 blwyddyn. Mae cynghorwyr yn atebol yn ddemocrataidd i drigolion eu hetholaeth. Mae prif ddyletswydd cynghorwyr i'r gymuned gyfan, ond mae gyda nhw ddyletswydd arbennig i'w hetholwyr, gan gynnwys y bobl nad oedd wedi pleidleisio drostyn nhw.

Ar ôl eu hethol disgwylir i Gynghorwyr fynychu sesiynau hyfforddi a datblygu amrywiol yn ystod eu tymor yn y swydd. Bydd rhaglen Sefydlu/Cyflwyno i Gynghorwyr ar gyfer pob Cynghorydd newydd a Chynghorydd sy'n dychwelyd yn ystod y 12 mis cyntaf gyda hyfforddiant pellach yn cael ei ddarparu'n barhaus trwy sesiynau datblygu i aelodau. Dylai cynghorwyr neilltuo amser yn ystod y 3 mis cyntaf ar ôl yr etholiad ar gyfer y Rhaglen Sefydlu Cynghorwyr.

Disgwylir i Gynghorwyr fynychu cyfarfodydd a phwyllgorau a rhaid iddyn nhw gadw at ddarpariaethau Cod Ymddygiad Cynghorwyr. [Mae rhagor o wybodaeth ddefnyddiol ar gael yma](#)

Mae'r Cyngor yn cynnal cyfarfodydd hybrid. Mae hawl i gynghorwyr ddod i'r Cyngor, y Cabinet a'r mwyafrif o Gyfarfodydd Pwyllgor neu ymuno o bell – Cyfarfodydd hybrid neu Aml-leoliad (MLM) yw enw'r rhain. Gallen nhw fod yn ddefnyddiol i bobl sydd â chyfrifoldebau megis gwaith, gofalu ac ati, trwy roi modd i gymryd rhan o leoliad sy'n gyfleus.

A hwythau'n gynrychiolwyr lleol, mae gan Gynghorwyr gyfrifoldebau tuag at eu hetholwyr a sefydliadau lleol. Mae'r cyfrifoldebau a'r dyletswyddau hyn yn aml yn dibynnu ar yr hyn y mae'r Cynghorydd am ei gyflawni a faint o amser sydd ar gael. Fe allan nhw gynnwys: mynychu cyfarfodydd cyrff llywodraethu ysgolion yn ei ward, mynychu cyfarfodydd sefydliadau lleol megis cymdeithasau tenantiaid, cyrff sy'n effeithio ar y gymuned ehangach, codi materion ar ran aelodau'r cyhoedd, cynnal cymorthfeydd i breswylwyr godi materion a chyfarfod â phreswylwyr unigol yn eu cartrefi eu hunain.

## **Cyfleusterau a Chymorth i Gynghorwyr**

Mae Uned Fusnes y Cyngor, sef y Gwasanaethau Democrataidd, yn gyfrifol am gynnal a threfnu cyfarfodydd y Cyngor, y Cabinet, Pwyllgorau ac ati, ac yn darparu gwasanaeth cymorth penodol i bob Aelod Etholedig trwy ddarparu cyngor ar arfer cyfarfodydd i Gynghorwyr, Swyddogion, a'r cyhoedd. Mae'r gwasanaeth hefyd yn helpu Cynghorwyr gydag ymholiadau yn ogystal â bod yn gymorth o ran iechyd a lles Cynghorwyr.

Bydd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd – sydd â'r swyddogaeth i roi cymorth a chefnogaeth i Aelodau sydd heb gyfrifoldebau gweithredol – yn rhoi'r cyfle i bob Aelod gymryd rhan mewn Adolygiad Datblygu Personol unwaith y flwyddyn, fan lleiaf. Dyma fydd cyfle i Aelodau drafod eu swydd, cyfleoedd hyfforddi a mathau eraill o gymorth, os bydd angen, mewn cyfarfod cyfrinachol. Caiff rhaglen hyfforddiant benodol ei siapio yn dilyn y broses adolygu.

Mae dyfeisiau digidol, darpariaeth band eang a chymorth TGCh yn hanfodol i alluogi Cynghorwyr i gyflawni eu cyfrifoldebau yn effeithiol ac yn ddiogel. Mae'r holl Cynghorwyr wedi cael dyfeisiau digidol addas a darpariaeth ffôn yn dilyn y Rhaglen Sefydlu i Aelodau yn dilyn Etholiad Llywodraeth Leol 2022.

**DYLETSWYDD 3 - Cyrchu Gwybodaeth am Benderfyniadau a wnaed, neu sydd i'w gwneud, gan y Prif Gyngor. Darparu mynediad gwell i wybodaeth am benderfyniadau sydd wedi'u gwneud, neu a fydd yn cael eu gwneud gan y Cyngor.**

### **Hysbysiadau o'r cyfarfodydd**

Bydd y Cyngor yn rhoi pum diwrnod gwaith clir o rybudd am unrhyw gyfarfod ffurfiol o'r Cyngor drwy lwytho'r manylion electronig ar wefan y Cyngor. Mewn rhai amgylchiadau, fodd bynnag, efallai y bydd angen cyhoeddi papurau pwyllgor heb fod yn hwyrach na 3 diwrnod gwaith clir.

Fodd bynnag, bydd eithriad lle mae'r Cyngor wedi derbyn cais gan yr Heddlu o dan adran 53A o Ddeddf Trwyddedu 2003 am adolygiad cryno o drwydded safle. (Mae'n ofynnol i'r Cyngor benderfynu a ddylid cymryd unrhyw fesurau rhagarweiniol o fewn 48 awr o dderbyn y cais), gall y Cyngor roi llai na 3 diwrnod clir o rybudd o gyfarfod y Pwyllgor Trwyddedu ar gyfer ystyried y cais.

### **Cael Gafael ar yr Agenda a'r Adroddiadau cyn y Cyfarfod**

Bydd copïau o'r agenda a'r adroddiadau sy'n agored i'r cyhoedd ar gael i'w harchwilio [yma](#)

Os caiff eitem frys ei hychwanegu at yr agenda ar ôl i'r agenda gael ei chyhoeddi'n wreiddiol, bydd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd yn llwytho'r agenda ddiwygiedig ac adroddiad ar y wefan. Bydd cyfnod yr archwilio cyhoeddus felly o'r amser y cafodd yr eitem ei hychwanegu at yr agenda.

## Cyrchu Cofnodion ac ati ar ôl y Cyfarfod

Bydd y Cyngor yn sicrhau trefnu fod copïau o'r canlynol ar gael am gyfnod o chwe mlynedd ar ôl dyddiad Cyfarfod:

- i) Cofnodion cyfarfodydd ffurfiol y Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau neu gofnod o benderfyniadau a wnaed gan y Cabinet.
- ii) Yr Agenda ar gyfer Cyfarfod.

O fis Mai 2023, bydd y Cyngor yn cyflwyno Hysbysiadau o Benderfyniad i gynorthwyo'r cyhoedd i ddeall canlyniad adroddiadau sy'n ymwneud ag eitemau pan oedd y cyfarfod yn agored i'r cyhoedd. Bydd nodyn penderfyniad yn nodi presenoldeb, unrhyw fuddiannau a ddatganwyd, a bydd penderfyniadau'n cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod cyn pen 7 diwrnod i'r cyfarfod.

## Bod yn bresennol i weld cyfarfodydd

Bydd y Cyngor yn sicrhau bod modd i aelodau o'r cyhoedd ddod neu weld cyfarfodydd sydd yn agored i'r cyhoedd naill ai:

- i) Galw heibio
- ii) Trwy ymuno â'r cyfarfod ar-lein (Zoom) ar gyfer gwneud sylwadau / gofyn cwestiynau.
- iii) Trwy wyllo cyfarfod yn fyw ar ein tudalen gweddarlledu neu yn yr archif (bydd y gweddarllediad ar gael i'w weld am 6 mis). Mae modd gwneud ceisiadau am gopïau o we-ddarllediadau wedi'u harchifo y tu hwnt i 6 mis drwy'r Gwasanaethau Democraidd.

**Noder:** Dyw hyn ddim yn berthnasol yn achos gwybodaeth eithriedig neu gyfrinachol.

**Dyletswydd 4 - Cyflwyno sylwadau i'r Prif Gyngor ynghylch penderfyniad cyn ac ar ôl iddo gael ei wneud. Darparu ac hyrwyddo cyfleoedd i drigolion roi adborth i'r Cyngor, gan gynnwys sylwadau, cwynion a mathau eraill o sylw.**

Fel rhan o'r strategaeth cyfranogiad cyhoeddus hon, mae'r Cyngor wedi creu canllawiau ymgysylltu defnyddiol i alluogi'r cyhoedd i ddeall sut i gyflwyno cwestiwn neu annerch Pwyllgor. Mae modd darllen y canllawiau yma yn Adran 2.

Rydyn ni'n gwerthfawrogi adborth cwsmeriaid – y da a'r gwael – ac yn defnyddio'r wybodaeth yma i wella a datblygu gwasanaethau i ddiwallu anghenion cwsmeriaid a chymunedau lleol. Mae polisi Sylwadau, Cwynion a Chanmoliaeth y Cyngor yn nodi'r broses ar gyfer ymdrin â chwynion a mathau eraill o adborth gan gynnwys sylwadau a gair o ganmol, yn ogystal ag esbonio'r hyn rydyn ni'n ei wneud ar ôl derbyn yr adborth.

Os bydd Aelod neu unigolyn arall yn dymuno gwneud sylw neu gwyn am wasanaeth y Cyngor, dyma'r opsiynau sydd ar gael: :

- Cysylltu â'r Cynghorydd Sirol lleol
- Cysylltu â'r Aelod o'r Cabinet sydd â chyfrifoldeb am y gwasanaeth dan sylw
- Cysylltu â'r swyddog cyfrifol yn y Cyngor neu'r Rheolwr
- Defnyddio [Gweithdrefn Sylwadau, Canmoliaeth a Chwynion](#) y Cyngor
- Cysylltu ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru – 1 Ffordd Yr Hen Gae, Pencoed, CF35 5LJ. Ffôn: 0845 601 0987 neu'r wefan <https://www.ombwdsmon.cymru/>.

Cyfeiriwch unrhyw sylwadau neu gwynion ynglŷn ag ymddygiad cynghorydd at sylw naill ai Swyddog Monitro'r Cyngor ([Cyfarwyddwr.Cyfreithiol@rctcbc.gov.uk](mailto:Cyfarwyddwr.Cyfreithiol@rctcbc.gov.uk)) neu Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

**Dyletswydd 5 – Trefniadau sydd wedi'u rhoi ar waith, at ddibenion dyletswydd y Cyngor yn adran 62 Mesur 2011, i dynnu sylw'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu at farn y cyhoedd – Trefniadau sydd ar waith i dynnu sylw'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu at farn y cyhoedd**

### **Sut mae cymryd rhan mewn Craffu?**

Mae craffu yn rhoi cyfle i'r cyhoedd (preswylwyr, sefydliadau cymunedol, partneriaid, ac ati), gymryd rhan yng ngweithgareddau'r Cyngor. Os ydych chi'n breswlydd, mae modd ichi ofyn cwestiynau mewn cyfarfodydd Craffu. Mae rhagor o wybodaeth wedi'i chynnwys yn Adran Cymryd Rhan yng Ngwaith Craffu yn y canllaw.

Cymryd rhan mewn craffu yw un o'r ffyrdd gorau o ddylanwadu ar benderfyniadau yn y Cyngor, gan y bydd Cynghorwyr yn clywed eich profiadau yn uniongyrchol. Mae sawl ffordd y gallwch chi gymryd rhan yng ngwaith craffu'r Cyngor:

- i) Dod i gyfarfod Craffu.
- ii) Cyfrannu barn / tystiolaeth ar faterion sy'n cael eu harchwilio gan graffu.
- iii) Cael yr wybodaeth ddiweddaraf am yr hyn sy'n digwydd ym maes craffu.

Mae pob cyfarfod craffu yn agored i'r cyhoedd ac eithrio lle mae'n rhaid i wybodaeth eithriedig gael ei Thrafod. [Dyma](#) restr o ddyddiadau cyfarfodydd ac eitemau sydd i'w trafod. Pe hoffech chi gymryd rhan mewn cyfarfod (yn gorfforol neu o bell) dilynwch y cyfarwyddiadau ar yr agenda.

Wrth edrych tua'r dyfodol, fe fyddwn ni'n ystyried defnyddio llais y defnyddiwr yn dilyn y broses ymgynghori â'r cyhoedd i lywio gwaith cynllunio'r rhaglenni gwaith ar gyfer y pwyllgor craffu priodol.

**Dyletswydd 6 – Manteision o ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â phobl leol – Cynyddu ymwybyddiaeth Cynghorwyr o fanteision o ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â thrigolion.**

Mae cyfryngau cymdeithasol yn gyfrwng da i Gynghorwyr, gan eu helpu i ymgysylltu â chymunedau, cynyddu ymwybyddiaeth o faterion cymunedol, achlysuron, neu fentrau'r Cyngor ac i geisio barn a derbyn adborth.

Mae cyfryngau cymdeithasol wedi newid sut mae gwleidyddiaeth yn gweithio, mae'n gwneud gwleidyddion a sefydliadau cyhoeddus yn fwy hygyrch, yn galluogi unigolion i leisio eu barn ac yn helpu rhannu syniadau neu hyrwyddo ymgyrchoedd.

Trwy ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol bydd modd i chi:

- i) Gwybod am faterion/problemau lleol, a phryderon yn eich ward.
- ii) Cael y newyddion a'r cyhoeddiadau diweddaraf gan Gyngor Rhondda Cynon Taf, Awdurdodau Lleol eraill, Llywodraeth Cymru, a sefydliadau fel Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.
- iii) Hyrwyddo'ch rôl a'r hyn rydych chi'n ei wneud o ddydd i ddydd.
- iv) Rhannu gwybodaeth yn gyflym a chael barn eich etholwyr.

Mae llawer o Gynghorwyr eisoes yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol; fodd bynnag, rhaid i Gynghorwyr gofio eu bod wedi'u rhwymo gan y Cod Ymddygiad gan ei fod yr un mor berthnasol i gynnwys ar-lein a'r cyfryngau cymdeithasol. Mae cynghorwyr yn bersonol gyfrifol am y cynnwys y maen nhw'n ei ryddhau, ac mae cadw at y Cod Ymddygiad wrth gyflwyno gwybodaeth.

Mae Cynghorwyr wedi cael cyfleoedd hyfforddi mewn perthynas â'r cyfryngau cymdeithasol yn gymorth iddyn nhw reoli'u cyfrifon cyfryngau cymdeithasol. Caiff Cynghorwyr gyngor i greu cyfrif ar wahân ar gyfer eu gwaith fel Cynghorwyr ac i beidio â rhannu unrhyw wybodaeth bersonol sydd ar eu cyfrifon personol â'r cyfrif yma. Mae polisi Cyfryngau Cymdeithasol hefyd ar gael.

Mae'r Uned Materion Busnes y Cyngor wedi paratoi taflenni gwybodaeth ar ffurf graffig i Gynghorwyr eu defnyddio gyda golwg ar hyrwyddo cwrteisi ar-lein.

Mae cyfrifon y Cynghorwyr wedi'u rhestru o dan eu proffil ar wefan y Cyngor, er mwyn cynorthwyo trigolion i gysylltu â nhw.

Mae adnoddau eraill sydd ar gael i Gynghorwyr mewn perthynas â diogelwch personol a chamdrin ar-lein wedi'u rhestru isod:

Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru wedi darparu canllawiau rhad ac am ddim i Gyngorwyr ynghyd â rhai awgrymiadau a chyngor ar fynd i'r afael â cham-drin ar-lein.

<https://www.wlga.cymru/social-media-and-online-abuse>

<https://protect-eu.mimecast.com/s/-L9yCMQA3H5Ep2qfWt8Tz> (Saesneg yn unig)

[Online abuse.png \(1920x960\) \(local.gov.uk\)](#) (Saesneg yn unig)

DRAFT

## Adran 2

---

### Cyfeiriad at y dogfennau canlynol i gynorthwyo'r cyhoedd i gymryd rhan yng ngwaith y Cyngor

---

- Mae modd gweld Fframwaith Cynnwys ac Ymgysylltu 2020-2024 y Cyngor [yma](#) (Saesneg yn unig – Adroddiad gan Swyddog)
- Mae modd gweld Canllaw Cymryd Rhan yng Ngwaith y Cyngor [yma](#)
- Mae modd gweld Canllaw Cymryd Rhan yng Ngwaith Craffu i Drigolion [yma](#)
- Mae modd gweld Canllaw Cymryd Rhan yng Ngwaith y Cabinet i Drigolion [yma](#)
- Mae modd gweld Canllaw Cymryd Rhan mewn Pwyllgorau Rheoleiddiol i Drigolion [yma](#)

(DS. Lle nad oes modd i aelodau o'r cyhoedd gyrchu'r hyperddolenni uchod, bydd modd darparu copïau caled o'r dogfennau.)



## Adran 3

### Sut byddwn ni'n mesur llwyddiant?

Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn gosod nifer o ddyletswyddau ar awdurdodau lleol o ran cyfranogiad. Dyma nhw:

- Hyrwyddo ymwybyddiaeth o'r swyddogaethau y mae'r cyngor yn eu cyflawni i drigolion lleol, busnesau ac ymwelwyr
- Rhannu gwybodaeth am sut i fynd ati i ddod yn aelod etholedig – neu gynghorydd – a beth mae bod yn gynghorydd yn ei olygu
- Gwella'r modd i gyrchu gwybodaeth am benderfyniadau sydd wedi'u gwneud, neu a fydd yn cael eu gwneud gan y cyngor
- Darparu a hyrwyddo cyfleoedd i drigolion roi adborth i'r cyngor, gan gynnwys sylwadau, cwynion a mathau eraill o sylwadau
- Trefniadau sydd wedi'u rhoi ar waith i dynnu sylw'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu at farn y cyhoedd
- Hyrwyddo ymwybyddiaeth o fanteision defnyddio cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â thrigolion i gynghorwyr

Mewn perthynas â Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn benodol, byddwn ni'n:

Nod	Ar waith	Camau gwella	Mesurau
<b>Hyrwyddo ymwybyddiaeth o'r swyddogaethau y mae'r cyngor yn eu cyflawni i drigolion lleol, busnesau ac ymwelwyr:</b>	Gwefan y Cyngor, lle gall pobl weld agendâu, cofnodion a phenderfyniadau - <a href="#">Pwyllgorau</a>	Adolygu tudalennau gwe'r Cyngor i sicrhau eu bod yn ymgysylltu ac yn cael eu diweddarau yn ôl yr angen. Defnyddio'r faner hyrwyddo i arddangos gwybodaeth am gyfarfodydd arbennig y Cyngor a allai fod o ddiddordeb cyffredinol. hy Dadl yr Arweinwyr / Ceisiadau Cynllunio Mawr	Niferoedd sy'n cyrchu'r wefan
	Cynllun Corfforaethol a strategaethau cysylltiedig sydd ar gael i'r cyhoedd	Cynllun Corfforaethol newydd ar gyfer 2024, yn cael ei lywio gan flaenoriaethau preswylwyr a rhanddeiliaid	Cyhoeddi Cynllun Corfforaethol 2024

	Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus	Gwella'r sylw at waith y Bwrdd trwy ddolenni ar y wefan – <i>mae hyn yn amodol ar y gwaith sydd angen ei wneud wrth uno'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn ôl patrwm ardal Cwm Taf Morgannwg.</i>	Niferoedd sy'n cyrchu'r wefan
	Gwe-ddarlledu <a href="#">Cyfarfodydd y Cyngor</a> yn fyw	Parhau â gwe-ddarlledu byw o gyfarfodydd Hybrid sydd i'w cynnal yn y Cyngor	Niferoedd sy'n cyrchu'r wefan
	<a href="#">Ymgynghori eang ar y Gyllideb</a> yn flynyddol i lywio Strategaeth Gyllideb y Cyngor	Parhau i adeiladu ar y rhanddeiliaid sydd ynghlwm, gan gynnwys rhai anodd eu cyrraedd ac sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol	Niferoedd sy'n ymwneud â'r broses
	Mae <a href="#">Gwefan Ymgysylltu Dewch i Siarad RhCT</a> yn darparu llwyfan ar-lein i ymgysylltu â'r cyhoedd ar brosiectau allweddol	Gwerthuso'r wefan yn flynyddol a pharhau i adeiladu a hyrwyddo'r defnydd o'r wefan ar gyfer ymgysylltu digidol	Nifer y prosiectau a lefelau ymgysylltu
	Ymgysylltu â chyfryngau cymdeithasol	Gwerthuso ymgyrchoedd cyfathrebu yn rheolaidd i ddeall llwyddiant/gwelliannau	Dadansoddeg ymgysylltu cyfryngau cymdeithasol
	Sesiynau ar-lein 'Gofyn i'r Arweinydd'	Bwrw ymlaen â sesiynau 'Gofyn i'r Arweinydd' fel y cawson nhw'u cynnal yn y gorffennol - naill ai trwy gyfrwng trydar / cyfryngau cymdeithasol byw	Niferoedd yn cymryd rhan yn y sesiwn
	Tudalennau gwe craffu	Adolygu a diweddarau lle bo angen y tudalennau craffu i sicrhau eu bod yn ddeniadol i'r cyhoedd ac yn hyrwyddo ymgysylltiad	Adolygiadau o dudalennau gwe craffu

Nod	Ar waith	Camau gwella	Mesurau
<b>Rhannu gwybodaeth am sut i fynd ati i ddod yn aelod etholedig – neu gynghorydd – a beth mae bod yn gynghorydd yn ei olygu</b>	Wythnos Democratiaeth Leol – Hyrwyddir rôl y cynghorydd trwy lwyfannau cyfryngau cymdeithasol y Cyngor	Cynnal ymgyrch arall yn ystod Wythnos Democratiaeth Leol	Nifer y bobl sydd wedi'i gweld / cyrraedd
	Adran bwrpasol 'Dod yn Gynghorydd' ar Wefan y Cyngor	Adolygu'r wefan i sicrhau cywirdeb yr wybodaeth – gan ddefnyddio syniadau Aelodau Newydd eu hethol ynghylch pa wybodaeth ychwanegol fyddai'n ddefnyddiol.	Nifer y bobl sydd wedi'i gweld / cyrraedd
	Fideos ar 'Ffeithiau Rôl Cynghorydd' a 'Profiadau Rôl Cynghorydd'	Datblygu fideos pellach gydag Aelodau newydd eu hethol yn ymwneud â'u profiadau	Nifer y bobl sydd wedi'i gweld / cyrraedd
	Sesiynau ymgysylltu wyneb yn wyneb ac ar-lein i ddarparu ymgeiswyr gyda Swyddogion allweddol y cyngor	Caniatáu gwell amser paratoi ar gyfer y sesiynau, fel y gellir bwrw ymlaen â chodi ymwybyddiaeth lawn o'r sesiynau	Nifer y mynychwyr neu ymholiadau
	Tâl a Lwfansau Cynghorwyr	Sicrhau bod gwefan y Cyngor yn hyrwyddo'r Tâl a'r Lwfansau sydd ar gael i Aelodau	Nifer y bobl sydd wedi'i gweld / cyrraedd
	Mabwysiadu Addewid Amrywiaeth RhCT	Adolygu'r addewid a gafodd ei rhoi gan y Cyngor i sicrhau y cydymffurfir â phob agwedd	
	Hyrwyddo darpariaeth hyfforddiant a chefnogaeth i alluogi Cynghorwyr i gyflawni eu rôl	Hyrwyddo'r ddarpariaeth o gefnogaeth ar wefan y Cyngor	Nifer y bobl sydd wedi'i gweld / cyrraedd
	Darpariaeth ddwyieithog	Parhau i ddarparu cyfleoedd dwyieithog a threfniadau cymorth i bob Aelod Etholedig gan gynnwys darparu deunyddiau / cyfleusterau cyfieithu / cyfleoedd hyfforddi	Arolwg i Aelodau

	Disgrifiadau Rôl Aelodau	Sicrhau bod pob Aelod yn hyderus gyda'r rôl y mae'n ofynnol iddyn nhw ei chyflawni fel Aelod Etholedig ac i'r Disgrifiadau Rôl gael eu harddangos ar wefan y Cyngor	Arolwg i Aelodau
	Swyddogaeth Cynghorydd i'w hyrwyddo yn Ffair Swyddi'r Cyngor.	Gweithio gyda chydweithwyr yn Adnoddau Dynol i fod yn rhan o ffeiriau swyddi sy'n cael eu trefnu gan y Cyngor i hyrwyddo rôl Cynghorydd	Ymgysylltiad â'r Ffeiriau Swyddi
	Cyfeirio at ragor o wybodaeth		

DRAFT

Nod	Ar waith	Camau gwella	Mesurau
<b>Gwella'r modd i gyrchu gwybodaeth am benderfyniadau sydd wedi'u gwneud, neu a fydd yn cael eu gwneud gan y cyngor</b>	Gwefan y Cyngor - Hysbysiadau o Benderfyniadau / Cofnodion / Penderfyniadau Dirprwyedig Allweddol / Penderfyniadau gan Aelodau o'r Cabinet / Dadl yr Arweinwyr.	Sicrhau bod modd llywio trwy'r wefan yn hawdd o ran y trefniadau gwneud penderfyniadau o fewn yr Awdurdod	Cyflwyno Hysbysiadau o Benderfyniadau yn dilyn pob Pwyllgor o'r Cyngor.
	Trefniant Galw i Mewn y Cyngor	Sicrhau bod pob Aelod yn ymwybodol o'r broses a bod Aelodau o'r Cyhoedd yn ymwybodol o sut y defnyddir y ddarpariaeth	Arolwg i Aelodau
	Gwe-ddarlledu <a href="#">Cyfarfodydd y Cyngor</a> yn fyw	Parhau â gwe-ddarlledu byw o gyfarfodydd Hybrid sydd i'w cynnal yn y Cyngor	Niferoedd sy'n cyrchu'r wefan
	Rhaglenni Gwaith ar gyfer y Dyfodol	Sicrhau bod Rhaglenni Gwaith y Dyfodol yn ychwanegu gwerth at y broses graffu a'u bod yn canolbwyntio ar ganlyniadau.	Nifer yr eitemau ar y rhaglen waith yn erbyn nifer yr eitemau a ystyriwyd mewn gwirionedd.
	Adroddiadau Blynyddol	Sicrhau bod adroddiadau blynyddol yn cael eu darparu ar gyfer rhai o brif Bwyllgorau'r Cyngor er mwyn darparu cyd-destun a gwybodaeth am y gwaith sy'n cael ei wneud	Cyhoeddi Adroddiadau
	Mae gwefan Ymgysylltu Dewch i Siarad RhCT yn rhoi adborth ar yr adroddiadau ymgynghori ac hysbysiadau o benderfyniadau, unwaith y bydd prosiectau wedi dod i ben.	Parhau i gyflwyno hysbysiadau o benderfyniadau ac adroddiadau unwaith y bydd prosiectau wedi'u cwblhau a datblygu dull Fe ddywedoch chi, fe wnaethon ni	

	Hyrwyddo penderfyniadau trwy gyfryngau cymdeithasol/y wasg	Parhau i hyrwyddo penderfyniadau trwy gyfryngau cymdeithasol a thrwy ymgysylltu â chysylltiadau cyfryngau	Data dadansoddol - ymgysylltu cyfryngau cymdeithasol / cynhwysiant cyfryngau
	Mae ymgynghoriadau/achlysuron wyneb yn wyneb parhaus yn ein galluogi i ddarparu gwybodaeth a gofyn i bobl am eu barn	Parhau i gynorthwyo gwasanaethau ar draws y Cyngor i ymgynghori ac ymgysylltu ag ystod o randdeiliaid	Diweddariad ar cyfraddau cyfranogiad
	Mae nifer o fforymau yn bodoli rydyn ni'n cysylltu â nhw i ddarparu gwybodaeth ac i ofyn am farn ar gynigion, cyn i benderfyniadau gael eu gwneud, gan gynnwys; Fforymau Pobl Hŷn / Fforwm Anabledd a grwpiau cymunedol	Parhau i ymgysylltu ac adeiladu ar y gwaith a wnaed gyda'r Fforymau	
	Ymgysylltu â Phobl Ifanc - Mae'r Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid (YEPs) wedi ymrwymo i ddatblygu diwylliant o gyfranogiad pobl ifanc trwy ymgysylltu â phobl ifanc a gwranddo arnyh nhw. Y nod yw defnyddio adborth pobl ifanc i lywio gwasanaethau mewnol a datblygiadau partneriaid allanol.	Parhau i sicrhau bod safbwyntiau pobl ifanc yn cael eu hystyried wrth wneud penderfyniadau	
	Cynghorau Tref a Chymuned	Adolygu'r Siarter i sicrhau ei bod yn addas i'r diben ac adolygu'r trefniadau gyda'r Pwyllgor Cyd-gysylltu â'r Gymuned i hwyluso ymgysylltu rhwng y Cyngor a chynrychiolwyr Cynghorau Cymuned	Mabwysiadu'r Siarter

	Grwpiau Cymraeg	Cymryd rhan mewn penderfyniadau fel rhan o randeiliaid allweddol	
	Undebau Llafur (trwy'r Cydbwyllgor Ymgynghorol)	Rheoleiddio cyfarfodydd y JCC trwy greu rhaglen waith	Nifer y cyfarfodydd a ddygwyd ymlaen

DRAFFET

Nod	Ar waith	Camau gwella	Mesurau
<b>Darparu a hyrwyddo cyfleoedd i drigolion roi adborth i'r cyngor, gan gynnwys sylwadau, cwynion a mathau eraill o sylwadau</b>	Ymgynghori – Mae'r Cyngor yn ymgynghori ar bob newid i wasanaethau a datblygiad polisi ac yn hyrwyddo'r broses, gyda'r nod o gael ystod eang o adborth gan ystod eang o randdeiliaid	Parhau â'r dull gweithredu, gan sicrhau bod y grwpiau anodd eu cyrraedd ac sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol yn cael eu cynnwys.	Nifer yr ymgynghoriadau, niferoedd sy'n ymgysylltu
	Panel y Dinasyddion – Mae gan y Cyngor gronfa ddata o drigolion rydyn ni'n cysylltu â nhw i gymryd rhan yn y prif ymgynghoriadau	Adnewyddu Panel y Dinasyddion	Cyfradd ymateb gan y panel
	Mae Gwefan y Cyngor yn rhoi cyfle i bobl roi adborth	Cynyddu amlygrwydd/hwyluso mynediad at y porth adborth	Nifer y sylwadau, cwynion, canmoliaeth
	Polisi Sylwadau a Chwynion	Cryfhau'r trefniadau mewn perthynas â derbyn sylwadau a chwynion trwy'r Gwasanaethau i Aelodau.  Dal ati i roi sylw i weithdrefn cwyno Gorfforaethol yn rheolaidd yn y Pwyllgor Trosolwg a Chraff, gan gynnwys cyfleoedd cyn y cam craffu	
	Cynllun Deisebau	Mae'r Cyngor yn bwriadu adolygu ei gynllun deisebau presennol i hyrwyddo'r llwyfan ymgysylltu a sicrhau atebolrwydd a thryloywder	Mwy o ymgysylltiad â'r cynllun



	Mynychu a siarad mewn cyfarfod Pwyllgor – Cabinet / Cyngor / Cynllunio	Gwe-ddarllediad o Gyfarfodydd yn dangos ymgysylltiad y cyhoedd mewn cyfarfodydd Bwrw ymlaen ag adran ar wefan y Cyngor ar gyfer 'cyfranogiad'	Nifer y trigolion sy'n mynychu ac yn cymryd rhan mewn cyfarfodydd Pwyllgor.
	Ffurflenni digidol		

DRAFFET

Nod	Ar waith	Camau gwella	Mesurau
<b>Hyrwyddo ymwybyddiaeth o fanteision defnyddio cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â thrigolion i gynghorwyr</b>	Rhaglen/hyfforddiant sefydlu/cyflwyno cynhwysfawr i aelodau (a hyfforddiant parhaus)	Cynnal hyfforddiant 'gloywi' i Aelodau Etholedig	Nifer yr Aelodau sy'n cymryd rhan mewn hyfforddiant.
	Argaeledd ffeithluniau i gynorthwyo Aelodau gyda chyfathrebu	Cynnal arolwg o'r ffeithluniau angenrheidiol	Nifer yr Aelodau sy'n ymwneud â'r ddarpariaeth
	Memorandwm o Ddealltwriaeth	Bwrw ymlaen â'r Memorandwm ar sail un i un Aelod	Ychwanegu'r Memorandwm at broffil pob Aelod ar y wefan
	Adolygiadau Datblygiad Personol Aelodau	Gofyn yn benodol i Aelodau ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol a chyfleoedd hyfforddi yn yr adolygiadau	Nifer yr adolygiadau a gynhaliwyd
	Cynnal lefel Uwch Siarter Cymru ar gyfer Cynorthwyo a Datblygu Aelodau	Unwaith y bydd y meini prawf ar gyfer y Siarter wedi'u hadolygu, gwneud y gwaith cyflwyno angenrheidiol	Cyflawni'r siarter
	Darparu dyfais gan y Cyngor er mwyn i Aelodau gyflawni eu rôl a chyfathrebu â thrigolion	Sicrhau bod y dyfeisiau a ddarperir yn addas at y diben	Arolwg i Aelodau
	Mae'r Porth i Aelodau yn galluogi Aelodau i olrhain ymholiadau gwaith achos a gweld newyddion a diweddariadau yn ymwneud â'u ward	Wrthi'n cael ei ddatblygu	Defnydd Aelodau o'r Porth
	Diweddariadau dyddiol Aelodau ar eitemau newyddion trwy wefan y Cyngor a chyfrifon cyfryngau cymdeithasol	Adolygu'r fformatio ar gyfer y diweddariadau i sicrhau eu bod yn darparu gwybodaeth gryno a pherthnasol	Arolwg i Aelodau

	Ymgysylltu â chyfleuster ymchwil sydd dan ofal y Gwasanaethau Democrataidd	Bwrw ymlaen â phrotocol Ymchwil i Aelodau ei ddefnyddio mewn perthynas ag ymchwil ac i ddarparu ceisiadau ymchwil trwy'r Porth i Aelodau	Nifer y ceisiadau a dderbyniwyd
	Manylion cyswllt cyfryngau cymdeithasol ee Trydar yn cael ei hyrwyddo ar dudalen proffil pob Aelod ar wefan y cyngor	Anfon at Aelodau ar gyfer Manylion cyswllt Defnyddiol gan gynnwys cyfrifon cyfryngau cymdeithasol	Mwy o hyrwyddo manylion ymgysylltu

DRAFT

Nod	Ar waith	Camau gwella	Mesurau
<b>Trefniadau sydd wedi'u rhoi ar waith i dynnu sylw'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu at farn y cyhoedd</b>	Mynychu a siarad mewn Pwyllgor Craffu	Parhau i hyrwyddo argaeledd y cyfle hwn trwy gyhoeddi'r <a href="#">Canllaw Cymryd Rhan yng Ngwaith Craffu i Drigolion</a>	Nifer y trigolion sy'n mynychu ac yn ymgysylltu â'r broses graffu
	Awgrymu pwnc i bwyllgor craffu ei ystyried yn rhan o'i <a href="#">raglenni gwaith</a> drwy'r cyfeiriad ebost craffu pwrpasol	Parhau â'r dull presennol o gyhoeddi/diweddaru'r rhaglenni gwaith craffu er mwyn darparu tryloywder a blaengynllunio	Ymgysylltu â'r cyhoedd â'r blaenraglenni gwaith
	Defnyddio llwyfannau Cyfryngau Cymdeithasol i rannu gwybodaeth am Bwyllgorau Craffu ac annog cyfranogiad	Parhau i ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo a rhannu gwybodaeth. Ymchwilio i'r ffyrdd gorau o hwyluso ymgysylltu â'r cyhoedd	Rhyngweithio/sylwadau gan y cyhoedd
	Darparu clir a chryno <a href="#">Cylch Gorchwyl</a> ar gyfer pob Pwyllgor Craffu	Cynnal cylch gorchwyl clir a hawdd ei ddarllen sy'n adlewyrchu unrhyw newidiadau i gyfansoddiad pob Pwyllgor Craffu	Cyfrannu at ddealltwriaeth y cyhoedd o broses Graffu'r Cyngor ac ymgysylltu â hi
	Gohebu'n uniongyrchol â chwestiynau ac ymholiadau i'r cyfeiriad ebost craffu	Cynnal yr amseroedd ymateb i ohebiaeth a pharhau i hyrwyddo cyfeiriad e-bost mewnlwch craffu ar bob agenda craffu	Nifer y negeseuon e-bost gan drigolion ac ymgysylltu sy'n dilyn.
	Dilyn y calendr o gyfarfodydd craffu, agendâu a chofnodion drwy <a href="#">dudalennau gwe'r cyngor</a>		Nifer y safbwyntiau ar dudalennau gwe Pwyllgorau a Chyfarfodydd y Cyngor

	Gweld y darllediad byw o'r <a href="#">pwyllgorau craffu</a>	Parhau i gyhoeddi'r ddolen i dudalennau gwe-ddarlledu'r cyngor ar agendâu'r pwyllgorau craffu	Nifer y bobl sy'n galw heibio i dudalennau gwe-ddarlledu'r cyngor
	Derbyn diweddariadau trwy <a href="#">Flogiau'r Cadeiryddion Craffu</a>	Cyhoeddi Blogiau'r Cadeiryddion Craffu yn chwarterol	Trwy nifer y bobl sy'n troi at y tudalennau gwe
	Sicrhau bod yr <a href="#">Adroddiad Blynyddol - Trosolwg a Chraffu</a> ar gael	Parhau i sicrhau bod y rhain yn cael eu cyhoeddi mewn modd amserol a'u bod yn hygyrch trwy dudalennau gwe Craffu	Y nifer sy'n cymryd rhan, ac ymholiadau i'r cyfeiriad ebost Craffu
	Cadw mewn cysylltiad â gweithgarwch craffu drwy dudalennau gwe penodedig <a href="#">ar gyfer craffu</a>	Gwerthuso'r tudalennau gwe Craffu yn rheolaidd i sicrhau eu bod yn gyfredol ac yn hygyrch	Trwy nifer y bobl sy'n troi at y tudalennau gwe